

Valtiovarainministeriö

Valtion aluejakoneuvottelukunta

Lausunto 1.3.2013

D1/2013

Oikeusministeriö

Lausuntopyyntönnö OM13/31/2011

Lausunto hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen edellyttämistä asetusmuutoksista

Oikeusministeriö on pyytänyt valtion aluejakoneuvottelukunnan lausuntoa luonnoksista hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen edellyttämiksi asetuksiksi. Lausuntopyynnön liitteenä ovat luonnokset valtioneuvoston asetukseksi hovioikeuksien tuomiopiireistä, valtioneuvoston asetukseksi hallinto-oikeuksien tuomiopiireistä, valtioneuvoston asetukseksi käräjäoikeuksien tuomiopiireistä yrityksen saneerausta koskevissa asioissa, valtioneuvoston asetukseksi käräjäoikeuksien tuomiopiireistä ulosottovalituksia koskevissa asioissa sekä oikeusministeriön asetukseksi vangitsemisasioiden ja muiden kiireellisten asioiden käsittelystä käräjäoikeuksien eräissä tapauksissa annetun oikeusministeriön asetuksen muuttamisesta.

Valtion aluejakoneuvottelukunta esittää lausuntonaan kunkin asetusluonnoksen osalta seuraavaa.

Luonnoksessa valtioneuvoston asetukseksi hovioikeuksien tuomiopiireistä esitetään uuden Itä-Suomen hovioikeuden tuomiopiirin perustamista ja siihen liittyviä muutoksia. Yleisesti ottaen hovioikeuksien tuomiopiirit muodostuvat kansalaisten näkökulmasta erilaisen logiikan mukaan kuin hallinto-oikeuksien tuomiopiirit, mikä on omiaan luomaan kansalaisille jossain määrin sekavaa kuvaa tuomioistuinlaitoksen rakenteista. Hovioikeuksien kanssa ei kuitenkaan olla henkilökohtaisesti tekemisissä kovin usein. Sinällään ehdotuksen mukaiset hovioikeuksien tuomiopiirit muodostuisivat pääosin kokonaisista maakunnista pois lukien Uudenmaan maakunnan alue. Vaikka kyseisen maakunnan alue hajoaa joka tapauksessa Turun ja Helsingin hovioikeuksien tuomiopiireihin, tulisi aluejakoneuvottelukunnan käsityksen mukaan Hyvinkään käräjäoikeuden tuomiopiiri liittää ensisijaisesti Helsingin hovioikeuden tuomiopiiriin.

Luonnoksessa valtioneuvoston asetukseksi hallinto-oikeuksien tuomiopiireistä esitetään hallinto-oikeuksien tuomiopiirejä muutettaviksi nykyisestä siten, että tuomiopiirien määrä vähennetään kahdeksasta kuuteen. Täysin entisellään säilyisivät nykyiset Helsingin, Turun ja Vaa-

san hallinto-oikeuksien tuomiopiirit, muihin nykyisiin tulisi muutoksia. Hallinto-oikeuksien tuomiopiirit muodostuisivat kaikissa tapauksissa jatkossakin poikkeuksetta maakunnista, eikä valtion aluejakoneuvottelukunnalla ole näin ollen asiaan huomauttamista. Aluejakoneuvottelukunta haluaa kuitenkin kiinnittää oikeusministeriön huomion siihen, että luonnoksessa puhutaan vielä Itä-Uudenmaan maakunnasta, vaikka maakunta on yhdistetty Uudenmaan maakunnan kanssa vuoden 2011 alusta lukien.

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi käräjäoikeuksien tuomiopiireistä yrityksen saneeraamista koskeissa asioissa jakaa Uudenmaan alueen käräjäoikeudet eri tuomiopiireihin. Asia johtunee suoraan hovioikeusratkaisuista eikä valtion aluejakoneuvottelukunnalla ole asiaan sinällään enempää huomautettavaa. Hyvinkään käräjäoikeuden sijoittuminen tässä jaossa Päijät-Hämeen käräjäoikeuden tuomiopiirin merkinnee, että nämä asiat etenevät Itä-Suomen hovioikeuteen, kun muut asiat menevät toista tietä. Myös Hyvinkään käräjäoikeuden osalta kaikkien asioiden tulisi edetä samaa tietä selkeyden vuoksi.

Luonnoksessa valtioneuvoston asetukseksi käräjäoikeuksien tuomiopiireistä ulosottovalituksia koskeissa asioissa aluejakojen perustana ovat ulosottopiirien toimialueet. Valtion aluejakoneuvottelukunnalla ei huomautettavaa asetusluonnokseen.

Luonnoksessa oikeusministeriön asetukseksi vangitsemisasioiden ja muiden kiireellisten asioiden käsittelystä käräjäoikeuksien eräissä tapauksissa annetun oikeusministeriön asetuksen muuttamisesta määritellään käräjäoikeuksien päivystysvastuita, eikä valtion aluejakoneuvottelukunnalla ole asetusluonnokseen huomautettavaa.

Pyhtään kaksikielisen kunnan sijoittuminen uusissa aluejaoissa merkitsee, että Kuopion hallinto-oikeudesta tulee kaksikielinen. Tämä kielikysymys on otettu huomioon hallituksen esityksen 153/2012 kohdassa 4.2 Vaikutukset henkilöstöön ja viranomaisten toimintaan.

Valtion aluejakoneuvottelukunta katsoo edellä esitetyn lisäksi, että oikeuslaitoksen aluejaot ovat kehittyneet osittain varsin monimutkaisiksi. Käsittelyaikojen lyhentäminen on tärkeä tavoite, jonka edistämiseksi voidaan aluejaotusten yhtenäisyydestä tinkiä jonkin verran. Järjestelmän yksinkertaistaminen olisi mahdollisuuksien mukaan otettava tavoitteeksi, kun järjestelmää kehitetään edelleen.

Neuvottelukunnan puheenjohtaja,
ylivohtaja

Päivi Laajala

Neuvottelukunnan sihteeri,
ylitarkastaja

Mikko Saarinen